

Vi fokuserer på mænds adfærd og ignorerer deres følelser

KRONIK

Isabella Wedendahl
og Sebastian Bune

Mænds vold mod kvinder er veldokumenteret, og den store fokus på og omtale af partnervold og partnerdrab er positiv og vigtig. Samtidig risikerer vi, at der opstår blinde vinkler, ting vi ikke ser, når fokus bliver for ensidigt. Vold reproduceres, og det er oftest mænd, der udøver volden.

I ny Gallup-undersøgelse udført af Kantar Public for »Bryd tavsheden« har 29 procent været udsat for vold i hjemmet eller et kæresteforhold i de første 25 år af deres liv. Undersøgelsen viser også, at mænd oftere udsættes for vold af forældre, mens kvinder oftere udsættes for vold af en kæreste.

93 procent af de voldsudøvere, der er i behandling hos Dialog Mod Vold, er mænd, og 71 procent af alle voldsudøvere i behandling har selv været udsat for vold i opvæksten. Læg dertil, at man har en særlig stor risiko for selv at udøve vold i voksenlivet, hvis man har overværet sin mor blive udsat for vold. Med godt 2.100 børn med mor på krisecenter i 2020, hvoraf halvdelen er drenge, er det svært at forstå, at vi som samfund ikke har meget mere fokus på voldsudsatte drenge, gør mere for, at de ikke reproducerer volden, og i det hele taget at vi ikke er mere nysgerrige på, hvorfor drenge i langt mindre grad end piger søger hjælp mod den vold, de oplever. Det er den blinde vinkel, som vi sætter spot på her. For drenge bliver voksne mænd, der risikerer at reproducere volden.

Og derfor har vi brug for en tidlig indsats målrettet først og fremmest de voldsudsatte børn, særligt drengene, som vi allerede kender til i systemet, fordi de har været med mor på krisecenter, og/eller der ligger en underretning om vold.

Pivskide og ligegyldige følelser

I 2022 gennemførte Bryd tavsheden en kvalitativ undersøgelse af drenge udsat for vold for at blive klogere på voldsudsatte

drenge egen forståelse af vold samt deres barriere mod og motivation for at søge hjælp.

De fleste af de deltagende drenge har en oplevelse af, at drenge ikke kan være udsat for vold, særligt i et kæresteforhold, - for så må de da på en eller anden måde selv være ude om det. En reaktion, som de ikke oplever, at piger udsat for kærestevold bliver mødt med. Drengene oplever, at deres følelser ikke er noget værd, og at de er pivskide, hvis de søger hjælp. For mænd og drenge skal bare mande sig op.

De er præget af et stærkt samfundssyn på det at være dreng/mand og udsat for vold, som ikke giver plads til, at drenge føler sig set og hørt, og derfor først søger hjælp, når de »rammer bunden« og har angst, depression, selvmordstanker eller er i misbrug.

Ifølge Svend Aage Madsen (forskningsleder på Rigshospitalet og formand for Forum for Mænds Sundhed) mødes drenge alt for ofte af en omverden, som forholder sig mere til deres adfærd end deres følelser, hvorfor han mener, at fagpersoner skal blive bedre til at se bag drengenes udadreagerende adfærd og være mere nysgerrige på, hvad der ligger bag og ikke kun optaget af at korrigere den grænseoverskridende adfærd.

Der er heldigvis også mænd, der er vokset op med vold i hjemmet, som lykkes med ikke at gentage volden. Mange af dem lever samtidig med svære senfølger, som de bruger uanede kræfter på at skjule for at beskytte deres nære. Og til trods for disse veludviklede strategier til at håndtere senfølger, oplever de fleste tidligere voldsudsatte mænd at blive retraumatiseret, når de selv bliver forældre. Synet af deres eget barn bringer smertelig undren over, hvordan nogen kunne gøre dem ondt som lille barn. Dertil følger en angst for at reproducere volden og dernæst skammen.

Erkendelsen af, hvad de har været

Der er blevet plads til et moderne mandeideal, hvor det er mandigt at tale om det svære. »Dette ses helt konkret, når en maskulin stjerne som Tobias Rahim tør synge om at græde og tale om at have angst. Herved nuancerer han, hvad det vil sige at være maskulin,« skriver Isabella Wedendahl og Sebastian Bune. På billedet ses Tobias Rahim på Roskilde Festival 2022. Foto: Mathias Eis

Matilde Kimer elsker Rusland, og det er svært for ukrainerne at forstå

KOMMENTAR

Jakob Dalhoff

Jeg har boet og drevet virksomhed fra Ukraine siden 2018 og fulgt den russiske invasion på tættest hold fra Lviv, hvor jeg bor sammen med min ukrainske forlovede. Det har været fantastisk at opleve den ukrainske kampgejst og mod udspille sig hver dag. Vi har alle været bange, men ud af en situation, som til tider har føltes håbløs, har mennesker fundet ufattelige kræfter frem og hjulpet hinanden, åbnet deres hjem og bakket hinanden op.

Da jeg ankom til landet første gang i 2016, var jeg meget nysgerrig på, hvordan ukrainerne opfattede russerne efter annekteringen af Krim-halvøen i 2014. Her spurgte jeg mange, om de oplevede had til selve Rusland efter denne annektering, men dette blev pure afvist med den pointe, at de

ikke havde had til Rusland som helhed eller russere, men i stedet var hadet direkte rettet mod Ruslands præsident, Putin, og hans handlinger.

Dette har komplet ændret sig efter 24. februar 2022 og udtales nu direkte som et had mod russere. Den russiske grusomhed som foretages af helt regulære russere i den russiske hær, har vist ukrainerne, at russerne ikke blot kan gemme sig bag deres præsidents beslutninger, men at grusomhederne og krigsforbrydelser også bliver decideret udført af russere i Ukraine.

Jeg følger den hjemlige debat om den russiske invasion af Ukraine på tættest hold, og var således også forundret over, at Matilde Kimer, som jeg helt generelt har oplevet som en af Danmarks bedste og mest engagerede journalister, fik frataget sin

“
Synet af deres eget barn bringer smertelig undren over, hvordan nogen kunne gøre dem ondt som lille barn. Dertil følger en angst for at reproducere volden og dernæst skammen.

igennem, farves gennem rollen som beskytter, og forstærkes i den voksne mands liv gennem retraumatisering, PTSD-symptomer og angst, som hverken er sundt for ham selv, eller hans omgivelser.

En ung mand udtalte i et tidligere kvalitativt projekt i Bryd tavsheden, at det er umandigt at tale om vold. Udtalelsen er symptomatisk for de komplekse coping-strategier, som mange mænd, der er overlevet af en barndom med vold, sætter i gang, når de skal forhandle egen position i verden med sig selv. Det er coping-strategier, der skal til blot for at komme igennem hverdagen, og hvad der for andre mennesker synes at være trivielle gøremål, så som

at følge sit barn i børnehaven, købe ind, eller træne i fitnesscenteret.

Oftentimes bruges alkohol og stoffer som en flugt fra og strategi til at slukke for hjernen og følelserne og til at glemme og dulme smerterne og skammen. Coping-strategier, som dulmer, men ikke fjerner konsekvenserne af volden. Strategier, som kan føre til yderligere udfordringer på sigt, som hverken gavner drengene eller samfundet.

Flere fortæller om en tillidsperson (ven, lærer, forælder etc.), som afgørende for at søge hjælp. Men er man vokset op med vold indenfor hjemmets fire vægge, er det langt sjældnere tilfældet for drenge end for piger, at det skelsættende møde med en indfølen-

de voksen indfinder sig. Tankevækkende, når mænd jf. tidligere omtalte Gallup oftere har været udsat for vold fra forældre i opvæksten.

Plads til et moderne mandeideal

Drengene i undersøgelsen efterspørger flere forbilleder og rollemodeller, som kan motivere voldsudsatte drenge til at bryde tavsheden om den vold, de oplever, og søge hjælp. En voksen, der kan guide, støtte og fortælle om andre måder at være mand i verden på, end dem man har set slå, drikke og opføre sig uansvarligt i familiesammenhænge. Rollemodeller som viser, at det er muligt at bryde volden og mønstret.

Heldigvis ser vi i denne tid, at mandebegrebet udvides. Maskulinitet og mandeideal er til debat, og den traditionelle manderolle er i opløsning, hvilket skaber plads for et moderne mandeideal med mere plads til at være mand på forskellige måder, og hvor det er mandigt at tale om det svære. Dette ses helt konkret, når en maskulin stjerne som Tobias Rahim tør synge om at græde og tale om at have angst. Herved nuancerer han, hvad det vil sige at være maskulin og giver drenge og mænd et nuanceret og flerdimensionelt mandeideal at spejle sig i. Han bliver en rollemodel.

Det er trods alt stadig en mandekultur og nogle mandeideal, der understøtter, at mænd er undertrykkende, krænkende og voldelige. En kultur, som mænd kollektivt kan og meget gerne må tage ansvar for at ændre. Men vi har samtidig brug for, at vi som samfund stopper med at »uddanne« nye voldsudøvere og drabsmænd ved at vende det blinde øje til de mange børn og især drenge, der vokser op med vold.

De skal i stedet mødes af et samfund, der tror på hver eneste af dem, som gør alt for ikke at tabe dem på gulvet. Målet er et trygtere samfund med mindre vold, men det kræver, at vi er villige til at investere mere i voldsudsatte drenges trivsel og yde den nødvendige hjælp til at bearbejde deres oplevelser.

Isabella Wedendahl er generalsekretær i Bryd Tavsheden, og Sebastian Bune er formand for Koføeds Skole Aarhus samt forfatter

akkreditering og tilladelse til at dække krigen fra Ukraine. Hun har igennem de sidste mange år dækket Rusland, og hun brænder for dette land. Det har været en stor sorg, at hun har fået indrejseforbud.

Siden krigens start i Ukraine har hun objektivt og nøgternt dækket krigen. Det er vanskeligt at sætte en finger på disse reportager, hvorfor hendes fratagelse af journaliststatus virker uforståelig, urimelig og forkert.

Det er fint, at »fejlen« nu er blevet rettet, og hun har fået sin presseakkreditering tilbage. Fratagelsen har gjort, at alle danske meningsdannere har været ude og pege fingre ad Ukraine, sågar vores nye udenrigsminister, Lars Løkke Rasmussen, har pointeret fejlen over for sin ukrainske kollega, hvilket har hjulpet.

Men måske er ukrainernes beslutning slet ikke så svær at forstå.

I starten af august 2022, et halvt år inde i krigen, var Matilde Kimer i Deadline på DR2 og fik spørgsmålet: »Elsker du stadig Rusland?« Hvorpå hun uden at tøve svarede »Ja da.«

At elske er den største form for kærlighedserklæring, man kan give. Det er umuligt for en ukrainer at forstå, hvordan man kan elske Rusland med de kæmpe lidelser, krigsforbrydelser og meningsløse drab, Rusland har pådraget Ukraine.

I Ukraine dør hundredvis af unge mænd hver dag, hvorfor en udtalelse som hendes virker endnu mere grotesk i de ukrainske øjne.

Den ukrainske sikkerhedstjeneste har princippet »safety first«. Er de i tvivl om

folks loyalitet, er det bedre at være et skridt foran end bagefter. Når en person i august 2022 udtaler, at vedkommende elsker Rusland, samt har bragt private billeder fra russiske militærparader/festligheder, så kan man godt forstå deres tvivl.

Ukrainerne har ikke den luksus, at de kan lade tvivlen komme den »anklagede« til gode, og at man er uskyldig, indtil det modsatte er bevist. I Danmark har man også uden dom kunne fratage folks pas, hvis man var nervøs for deres hensigter. En præventiv handling bygget på en mistanke om, hvor borgernes loyalitet lå.

Vi i Danmark kender Matilde Kimer som en fantastisk dygtig journalist. Ukrainerne har mange tusinde journalister, der dækker Ukraine. Når én udtaler, at vedkommende elsker Rusland, er det nok lidt lettere at

forstå, at de fratager vedkommende muligheden for at agere som journalist.

Vi skal alle i denne tilspidsede tid nøje afveje vores ord og vide, at noget som på vores breddegrader kan opleves og høres som en naturlighed, hos andre kan virke sårende og dybt uforståeligt. Det håber jeg, at vi alle husker.

Jakob Dalhoff er ceo, bosat i Ukraine